

§ 174

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamal-
lien kehittämistä koskevasta Tuomas Rantasen toivomusponnosta**

HEL 2021-006152 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toivomusponnossa esi-
tetty asia on tärkeä ja ajankohtainen erityisesti koronapandemiasta toi-
pumisen edistämiseksi.

Jalkautuva nuorisotyö on merkittävä nuorisotyön muoto, jota nuoriso-
palveluissa tehdään niin keskitetysti (Stadin jalkautujat, Nuorisotyö rai-
teilla) kuin alueellisista nuorisotyöyksiköistä käsin ja yhteistyössä mui-
den toimijoiden kanssa. Lisäksi erityisinä juhla- ja tapahtumapäivinä to-
teutetaan eri toimijoiden kanssa nuorten keskuuteen jalkautuvia ope-
raatioita.

Nuorisopalveluissa jalkautuvalla nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten suo-
simiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskuk-
siin, metroasemille ja tapahtumiin jalkautumista ja silloin kuin nuoret siel-
lä ovat. Näin mahdollistetaan keskustelutukea ja ohjausta matalalla
kynnyksellä nuorten omissa paikoissa sekä voidaan tehdä havaintoja
eri nuorista alueilla. Nuorisopalvelut on suunnattu pääosin 12-
vuotiaiden ikäryhmästä ylöspäin, mutta silloin kun jalkautuvassa nuori-
sotyössä kohdataan huolta herättäviä varhaisnuoria, ei heitä jätetä
huomiotta, vaan tarvittaessa puututaan, selvitetään tilannetta ja ilmoite-
taan huolesta edelleen tarvittaville tahoille.

Nuorisopalvelukokonaisuus on viime vuosina tiivistänyt ja kehittänyt en-
tisestään yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan, erityisesti lastensuo-
jelun kanssa. Nuorisotyön alueiden ja lastensuojelun työntekijöiden vä-
lille valmistellaan parhaillaan entistä toimivampia kanavia viestinnän li-
säämiseksi niin palveluista kuin alueiden nuorten asioista sekä kehite-
tään työtapoja alueellisen yhteistyön tehostamiseksi. Näin voidaan pa-
ranta esimerkiksi sitä, miten jalkautuvassa tai muussa nuorisotyössä
kohdattu nuori voidaan saada tarvittaessa nopeasti oikean sosiaalityön
palveluiden piiriin tai vastaavasti löytää sosiaalityössä kohdatulle nuo-
relle sopivia vapaa-ajan palveluita, tekemistä ja vertaisyhteisöjä. Sa-
malla tulisi selvittää voisiko jalkautuvan nuorisotyön alueellisena tuki-
kohtina hyödyntää yhteistyötä kaupungin omien ja järjestöväestöjen
asukastalojen kanssa.

Parhailtaan on myös menossa kaupunkitasoinen lasten ja nuorten palveluiden yhteistyörakenteen kehittäminen. Rakenteen tehtävä on koota lasten ja nuorten palveluiden alueelliset esihenkilöt eri toimialoilta yhteen seuraamaan ja keskustelemaan alueellisista ilmiöistä sekä johtaa ja ohjata yhteisten monialaisten toimintamallien toteutumista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin kaupungin eri osa-alueiden ilmiöihin puuttumisen monialaisella yhteistyöllä. Samalla valmistelussa on esitys monialaisista ns. ketteristä työryhmistä, jotka jalkautuvat ja tarttuvat nopeasti alueella nouseviin lapsiin ja nuoriin liittyviin ilmiöihin ja haasteisiin. Näiden ryhmän kokoamisesta olisi tarkoitus sopia em. alueellisessa yhteistyörakenteessa, mutta myös nopeasti tarpeen mukaan kenen tahansa yhteistyötahon koollekutsumana. Yhteistyöhön voi kutsua ulkopuolisia toimijoita, kuten järjestöjä tai muita viranomaistahoja ja yhteistyökumppaneita. Ilmiöt saattavat olla myös kuntarajat ylittäviä ja voivat vaatia laajempaakin yhteistyötä.

Nuorisopalvelukokonaisuus on myös aloittanut vuonna 2021 sosiaali- ja terveystoimialan kanssa yhteisjalkautumisen kokeilun itäisessä Helsingissä. Kokeilun tavoitteena on saada Helsinkiin pysyvä monialainen työtapa, joka voidaan kutsua tarvittaessa alueille akuutisti myös virka-aikojen ulkopuolella, ilt-aikaan ja viikonloppuisin. Soten ja nuorisopalveluiden yhteisjalkautumista voidaan toivottavasti laajentaa osana kaupunkistrategian mukaisia koronasta palautumisen toimia. Kokeilussa nuorisopalveluiden jalkautajat sekä lastensuojelun sosiaaliohjaaja jalkautuvat yhdessä niille alueille, joissa on havaittu lapsiin ja nuoriin liittyviä huolestuttavia ilmiöitä. Työllä tavoitellaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria ja tehdään monialaisesti toimenpiteitä huolestuttaviin tilanteisiin ja ilmiöihin puuttumiseksi. Mallissa tehdään kaupungin toimijoiden lisäksi yhteistyötä tarvittavien muiden toimijoiden kanssa, kuten alueen koulujen, poliisin ja järjestötoimijoiden kanssa sekä huoltajien ja alueilla asuvien ja toimivien muiden aikuisten kanssa. Nuorisopalvelukokonaisuuden kokemuksen mukaan kokeilu on ollut onnistunut ja sen toivotaan jatkuvan ja laajentuvan myös tulevaisuudessa.

Vuoden 2018 lopussa nuorisopalvelut selvitti 10–12-vuotiaiden varhaisnuorten tilannetta Helsingissä (Peltola 2018). Selvityksessä nousi erityisesti kaksi varhaisnuorten ryhmää, joilla oli palvelutarpeita: aggressiivisesti käyttäytyvät (erityisesti pojat) sekä vetäytyvät (mm. yksinäiset, kotiin jäävät) varhaisnuoret. Keskeisenä palveluvajeena tässä ikäryhmässä todettiin iltapäivätoiminnan ja avoimien pelaamiseen ja leikkimiseen tarkoitettujen tilojen puute. Varhaisnuorten todettiin olevan väliinputoajaryhmä, joka oli liian vanha iltapäiväkerhoon mutta liian nuori nuorisotalolle. Tähän varhaisnuorten toiminnan tarpeeseen vastaa osaltaan juuri pilotoitu harrastamisen Suomen malli Helsingissä,

jonka tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Koronaepidemian alkaessa ja nuorisotalojen sulkeuduttua nuorisopalvelukokonaisuudessa koulutettiin henkilöstöä ja suunnattiin työpanosta merkittävästi jalkautuvaan nuorisotyöhön laajasti kaupungin eri asuinalueille. Tätä jalkautumista on osin jatkettu myös toimintojen avauduttua alueilla ilmeiden tarpeiden pohjalta, mutta valitettavasti tätä rajoittaa nuorisopalvelukokonaisuuden niukka henkilöstön määrä, joka on sidottu suurilta osin alueiden nuorisotalojen toiminnan turvaamiseen. Edelleen kuitenkin nuorisotaloilta jalkaudutaan matalla kynnyksellä, jos työntekijät kuulevat, että alueella on jokin paikallinen erityisilmiö käynnissä.

Seuraavassa kaupunkistrategiassa vuosille 2021–2025 jalkautuvan nuorisotyön vahvistaminen on nostettu yhdeksi painopisteeksi. Epäselvää on vielä, minkälaisen rahoituksen kaupunki tulee tähän osoittamaan, joka määrittää myös paljon kehittämisen suuntaa. Omalta osaltaan nuorisopalvelukokonaisuus panostaa edellä mainittuihin yhteistyön malleihin sekä parantaa edelleen jalkautuvan nuorisotyön organisoitumista kaupungissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Shawn Huff: Viidennen kappaleen loppuun lisätään lause:

”Samalla tulisi selvittää voisiko jalkautuvan nuorisotyön alueellisena tukikohtina hyödyntää yhteistyötä kaupungin omien ja järjestövetoisten asukastalojen kanssa.”

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Shawn Huffin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Tuomas, toivomusponsi, Kvsto 19.5.2021 asia 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toivomusponnessa esitetty asia on tärkeä ja ajankohtainen erityisesti koronapandemiasta toimimisen edistämiseksi.

Jalkautuva nuorisotyö on merkittävä nuorisotyön muoto, jota nuorisopalveluissa tehdään niin keskitetysti (Stadin jalkautajat, Nuorisotyö raitteilla) kuin alueellisista nuorisotyöyksiköistä käsin ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi erityisinä juhla- ja tapahtumapäivinä toteutetaan eri toimijoiden kanssa nuorten keskuuteen jalkautuvia opeeraatioita.

Nuorisopalveluissa jalkautuvalla nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten suosiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskukseen, metroasemille ja tapahtumiin jalkautumista ja silloin kuin nuoret siellä ovat. Näin mahdollistetaan keskustelutukea ja ohjausta matalalla kynnyksellä nuorten omissa paikoissa sekä voidaan tehdä havaintoja eri nuorista alueilla. Nuorisopalvelut on suunnattu pääosin 12-vuotiaiden ikäryhmästä ylöspäin, mutta silloin kun jalkautuvassa nuorisotyössä kohdataan huolta herättäviä varhaisnuoria, ei heitä jätetä huomiotta, vaan tarvittaessa puututaan, selvitetään tilannetta ja ilmoitetaan huolesta edelleen tarvittaville tahoille.

Nuorisopalvelukokonaisuus on viime vuosina tiivistänyt ja kehittänyt entisestään yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan, erityisesti lastensuojelun kanssa. Nuorisotyön alueiden ja lastensuojelun työntekijöiden välille valmistellaan parhaillaan entistä toimivampia kanavia viestinnän lisäämiseksi niin palveluista kuin alueiden nuorten asioista sekä kehitetään työtapoja alueellisen yhteistyön tehostamiseksi. Näin voidaan parantaa esimerkiksi sitä, miten jalkautuvassa tai muussa nuorisotyössä kohdattu nuori voidaan saada tarvittaessa nopeasti oikean sosiaalityön palveluiden piiriin tai vastaavasti löytää sosiaalityössä kohdatulle nuorelle sopivia vapaa-ajan palveluita, tekemistä ja vertaisyhteisöjä.

Parhaillaan on myös menossa kaupunkitasoinen lasten ja nuorten palveluiden yhteistyörakenteen kehittäminen. Rakenteen tehtävä on koota lasten ja nuorten palveluiden alueelliset esihenkilöt eri toimialoilta yhteen seuraamaan ja keskustelemaan alueellisista ilmiöistä sekä johtaa ja ohjata yhteisten monialaisten toimintamallien toteutumista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin kaupungin eri osa-alueiden ilmiöihin puuttumisen monialaisella yhteistyöllä. Samalla valmistelussa on esitys monialaisista ns. ketteristä työryhmistä, jotka jalkautuvat ja tarttuvat

nopeasti alueella nouseviin lapsiin ja nuoriin liittyviin ilmiöihin ja haasteisiin. Näiden ryhmän kokoamisesta olisi tarkoitus sopia em. alueellisessa yhteistyörakenteessa, mutta myös nopeasti tarpeen mukaan kenen tahansa yhteistyötahon koollekutsumana. Yhteistyöhön voi kutsua ulkopuolisia toimijoita, kuten järjestöjä tai muita viranomaistahoja ja yhteistyökumppaneita. Ilmiöt saattavat olla myös kuntarajat ylittäviä ja voivat vaatia laajempaakin yhteistyötä.

Nuorisopalvelukokonaisuus on myös aloittanut vuonna 2021 sosiaali- ja terveystoimialan kanssa yhteisjalkautumisen kokeilun itäisessä Helsingissä. Kokeilun tavoitteena on saada Helsinkiin pysyvä monialainen työtapa, joka voidaan kutsua tarvittaessa alueille akuutisti myös virka-aikojen ulkopuolella, iltaiikaan ja viikonloppuisin. Soten ja nuorisopalveluiden yhteisjalkautumista voidaan toivottavasti laajentaa osana kaupunkistrategian mukaisia koronasta palautumisen toimia. Kokeilussa nuorisopalveluiden jalkautajat sekä lastensuojelun sosiaaliohjaaja jalkautuvat yhdessä niille alueille, joissa on havaittu lapsiin ja nuoriin liittyviä huolestuttavia ilmiöitä. Työllä tavoitellaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria ja tehdään monialaisesti toimenpiteitä huolestuttaviin tilanteisiin ja ilmiöihin puuttumiseksi. Mallissa tehdään kaupungin toimijoiden lisäksi yhteistyötä tarvittavien muiden toimijoiden kanssa, kuten alueen koulujen, poliisin ja järjestötoimijoiden kanssa sekä huoltajien ja alueilla asuvien ja toimivien muiden aikuisten kanssa. Nuorisopalvelukokonaisuuden kokemuksen mukaan kokeilu on ollut onnistunut ja sen toivotaan jatkuvan ja laajentuvan myös tulevaisuudessa.

Vuoden 2018 lopussa nuorisopalvelut selvitti 10–12-vuotiaiden varhaisnuorten tilannetta Helsingissä (Peltola 2018). Selvityksessä nousi erityisesti kaksi varhaisnuorten ryhmää, joilla oli palvelutarpeita: aggressiivisesti käyttäytyvät (erityisesti pojat) sekä vetäytyvät (mm. yksinäiset, kotiin jäävät) varhaisnuoret. Keskeisenä palveluvajeena tässä ikäryhmässä todettiin iltapäivätoiminnan ja avoimien pelaamiseen ja leikkimiseen tarkoitettujen tilojen puute. Varhaisnuorten todettiin olevan väliinputoajaryhmä, joka oli liian vanha iltapäiväkerhoon mutta liian nuori nuorisotalolle. Tähän varhaisnuorten toiminnan tarpeeseen vastaa osaltaan juuri pilotoitu harrastamisen Suomen malli Helsingissä, jonka tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Koronaepidemian alkaessa ja nuorisotalojen sulkeuduttua nuorisopalvelukokonaisuudessa koulutettiin henkilöstöä ja suunnattiin työpanosta merkittävästi jalkautuvaan nuorisotyöhön laajasti kaupungin eri asuinalueille. Tätä jalkautumista on osin jatkettu myös toimintojen avauduttua alueilla ilmeiden tarpeiden pohjalta, mutta valitettavasti tätä rajoittaa nuorisopalvelukokonaisuuden niukka henkilöstön määrä, joka on sidot-

tu suurilta osin alueiden nuorisotalojen toiminnan turvaamiseen. Edelleen kuitenkin nuorisotaloilta jalkaudutaan matalla kynnyksellä, jos työntekijät kuulevat, että alueella on jokin paikallinen erityisilmiö käynnissä.

Seuraavassa kaupunkistrategiassa vuosille 2021–2025 jalkautuvan nuorisotyön vahvistaminen on nostettu yhdeksi painopisteeksi. Epäselvää on vielä, minkälaisen rahoituksen kaupunki tulee tähän osoittamaan, joka määrittää myös paljon kehittämisen suuntaa. Omalta osaltaan nuorisopalvelukokonaisuus panostaa edellä mainittuihin yhteistyön malleihin sekä parantaa edelleen jalkautuvan nuorisotyön organisoitumista kaupungissa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 30.11.2021 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle Tuomas Rantasen toivomusponnosta, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.5.2021 ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteeseen koskien lasten ja nuorten monialaista matalan kynnyksen hyvinvointityötä ja mielenterveyspalveluja.

Toivomusponnessa valtuusto edellyttää, että sosiaali- ja terveystoimiala ja nuorisopalvelut selvittävät mahdollisuudet yhteistyölle erityisesti varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamallien kehittämiseksi. Samalla tulee selvittää myös yhteistyön mahdollisuuksia järjestöjen kanssa.

Toivomusponnosta on pyydetty lausuntoa myös sosiaali- ja terveystalautakunnalta.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Tuomas, toivomusponsi, Kvsto 19.5.2021 asia 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano